

1.9.2010

MH/KS/MR/ms

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 VALTIONEUVOSTO

Lausuntopyyntö Dnro 20/040/2009, 8.6.2010

PERUSOPETUKSEN YLEISTEN VALTAKUNNALLISTEN TAVOITTEIDEN SEKÄ PERUSOPETUKSEN TUNTIJAON UUDISTAMISTA VALMISTELEVAN TYÖRYHMÄN EHDOTUKSET

Suomen Mielenterveysseura pitää ehdotuksessa hyvänä valtakunnallista pyrkimystä yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon. Lisäksi moniammatillisen yhteistyön vahvistaminen kouluissa nousee hyvänä rakenteena esityksessä. Valitettavasti esityksen sisältö kääntyy kuitenkin hyvää tarkoittavaa pyrkimystä vastaan.

Mielenterveysseuralla on ollut 2000-luvulla laajaa yhteistyötä koulujen, opettajien sekä Opetushallituksen kanssa. Yhteinen kehittämistyö on tuottanut terveystiedon opetuksen tavoitteista ja sisällöistä avatun mielen hyvinvoinnin opetuskokonaisuuden, kattavan opetusmateriaalipaketin sekä opettajakoulutusmallin.

Mielenterveyden voimavaralähtöinen ajattelu on suhteellisen uutta myös kansainvälisesti. Mielenterveysseuran pitkäkestoinen yhteistyö koulujen kanssa osoittaa, että mielenterveyden voimavaralähtöinen oppiminen ja opettaminen rakentavat tulevaisuuden yhteiskunnan hyvinvoinnin perustan:

- tavoittaa perusopetuksen kautta koko ikäluokan
- antaa opettajille konkreettisia välineitä ja tieto-taitoa nuoren kasvun ja kehityksen tukemiseen
- tulokset osoittavat, että nuoren on mahdollista oppia mielenterveyden voimavaralähtöisiä tietoja ja taitoja
- Mielen hyvinvointi -opetuskokonaisuus on kehitetty suomalaisen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista.

Kehittämistyö ja kentällä tapahtuva opettajien koulutus tuottaa tuloksia, jotka tukevat sitä, mitä tässä lausunnossa esitämme.

Perusopetuksesta valmistuvan nuoren tulee suomalaisessa sivistysvaltiossa ja kansainvälisesti edistyksellisessä koulutusjärjestelmässä saada tietoa, taitoa ja osaamista mielenterveydestä voimavarana ja omaa elämää tukevana varantona. Tätä sisältöä ja osaamista voidaan edistää ja vahvistaa terveystiedon säilyessä kolmena vuosiviikkotuntina 7.—9. luokilla. Lisäksi tulee vahvistaa kaikille yhteisen terveystiedon osuutta 1.—6. luokilla.

1.9.2010

MH/KS/MR/ms

Draamalliset ja toiminnalliset menetelmät kuuluvat tärkeänä osana terveystiedon opetuksen opetusmenetelmiin. Draama erillisenä oppiaineena ei täytä paikkaa perusopetuksessa, mutta toiminnallisten ja draamallisten opetusmenetelmien käyttöä eri oppiaineiden sisällä tulee vahvistaa.

Terveystieto-oppiaineessa pohditaan terveyteen liittyviä eettisiä kysymyksiä. Eettisten kysymysten laajempi ja syvempi käsittely on lisäksi mukana elämäntutkimusaineessa ja uskonnossa. Näiden oppiaineiden tuntikehyksen säilyttäminen mahdollistaa eettisten teemojen avaamista ilman uutta oppiainetta etiikkaa.

Terveystieto on noussut lähes suosituimmaksi kirjoitettavaksi aineeksi lukiossa. Perusopetuksen yläkoulun kolme vuosiviikkotuntia on ehdon pohja lukio-opetukselle.

Terveystieto-oppiaineen merkitystä lisää se, että se antaa hyvän perustan monelle ammattialalle jatko-opintoihin. Jatko-opinnoissa voidaan edetä nopeammin ja syventää tietoa ammattiin valmistaviksi opinnoiksi. Tämä nopeuttaa opiskelijoiden valmistumista ja työelämään siirtymistä, mikä on hallituksen työllisyyspolitiikassa ajankohtainen asia.

Kodin ja koulun yhteistyöhön on tärkeää löytää laissa ja asetuksissa muoto, joka vahvistaa konkreettisesti rakenteita ja luo sille toimivia käytänteitä.

Lausunnon tulut tuntijakoesitys ei lisää valinnaisuutta, niin kuin siitä on julki-suudessa kirjoitettu. Alaluokille kohdennettu valinnaisuus voi kääntyä lasta vastaan. Kuka tekee valinnat lapsen puolesta? Lisäksi yläkoulun tuntijakoesityksessä valinnaisuus on sidottua. Valinnaisuuden lisääminen edellyttää oppilaanohjauksen vahvistamista.

Lausunnon keskeinen sisältö

- Terveystieto-oppiaineen tuntikehystä ei saa vähentää yläkoulussa vaan se tulee säilyttää kolmena vuosiviikkotuntina.
- Lisäksi tulee vahvistaa kaikille yhteisen terveystiedon osuutta 1.—6. luokilla.
- Lisäksi on tärkeää, että terveystiedon opetus etenee nuoren ikätason mukaisesti tukien ja vahvistaen hänen kokonaisvaltaista kasvua. Siksi terveystietoa tulee olla jokaisella yläkoulun vuosiluokalla. Jos näin ei ole, oppilaat jäävät eriarvoiseen asemaan eri kouluissa.

1.9.2010

MH/KS/MR/ms

Kouluyhteisöllä on nuorten terveyttä edistävässä työssä tärkeä merkitys, koska siellä tavoitetaan lähes kaikki nuoret. Ryhmäytymisen ja yhteisöllisyyden vahvistamista pitää konkretisoida opetussuunnitelman tuntijakoesityksessä. Tuntikehyksessä tulee näkyä myös luokanohjaajuudelle resurssoitu tuntiaika.

Terveystiedon säilyttäminen yläkoululuokilla kolmena vuosiviikkotuntina, terveystiedon vahvistaminen alaluokilla kaikille yhteisenä aineena sekä luokanohjaajan tuntien lisääminen ehkäisevät terveyserojen ja polarisoitumisen syntymistä yhteiskunnassamme.

Terveystieto-oppiaineen kehittämistyöhön on resurssoitu taloudellisesti kuntatasolla ja yliopistoissa. Myös opettajat ovat kehittäneet omaa osaamistaan täydentämällä tutkintoaan. Nämä kaikki resurssit ovat erittäin hyvä pohja rakentaa ja kehittää oppiainetta ja opettajakoulutusta edelleen. Yhteiskunnan, kunnan ja yksilön taloudellista resurssointia ei saa hävittää näin lyhyen ajan ajattelulla. Tämä olisi jopa yhteiskunnan talousvarojen vastuutonta ja huonoa suunnittelua ja käyttöä.

Taloudellisesti yhteiskunnassamme on tärkeää resurssoida jo olemassa olevien oppiaineiden kehittämiseen, eikä suunnata resurssia tulevassa tuntijakoesityksessä uusille oppiaineille.

SUOMEN MIELENTERVEYSSEURA

Marita Ruohonen
toiminnanjohtaja

Liisa Saaristo
kehittämisjohtaja